

**10. medzinárodná Bielokarpatská konferencia
KRAJINA – ĽUDIA – HOSPODÁRENIE
v prihraničí Bílých Bielych Karpát
14. – 15. 10. 2009 Starý Hrozenkov**

CEZHRANIČNÁ SPOLUPRÁCA V BÍLÝCH-BIELYCH KARPATOCH

Dagmar Lišková, predsedníčka STUŽ, odbočka Biele Karpaty

Kontakt: Spoločnosť pre trvalo udržateľný život, odbočka Biele Karpaty

M.R. Štefánika 10, 911 01 Trenčín,

Tel.: 00 421 32 7445451 email: liskova@changenet.sk

O cezhraničnej spolupráci v Bílých-Bielych Karpatoch

Začiatok:

- Prvým Silvestrovským stretnutím na Javorine v Starom Hrozenkove 31. 12. 1992 ešte v ČSFR a 1. 1. 2003 v Českej republike
- Prvou Bielokarpatskou konferenciou v Novej Bošáci 11. 6. 1993 a založením
STUŽ, odbočky Biele Karpaty so sídlom v Trenčíne
STUŽ, regionální pobočky Bílé Karpaty so sídlom v Uherskom Hradišti
- Projektami regionálnych pobočiek STUŽ a partnerských organizácií

O cezhraničnej spolupráci v Bílých-Bielych Karpatoch

- **Všetky projekty Bielokarpatskej odbočky STUŽ v rokoch 1994 - 2005 boli cezhraničné, realizované v **1** prírodnom celku, ale v **2** republikách.**
- **Vďaka donatorom, ktorí pochopili problémy obyvateľov vnútrozemského regiónu, ktorý sa zo dňa na deň stal pohraničným, za ochotu financovať kooperujúce rozvojové programy.**
- **Vďaka ich podpore vznikli a pracovali cezhraničné i medzinárodné odborné tímy, riešiace spoločenský i ekonomický rozvoj Bielych Karpát.**
- **Vstupom oboch republík do Schengenského priestoru v decembri 2007 sa občasne budovaná hranica na hrebeni Bielych-Bílých Karpát opäť „zrušila“.**
- **Cezhraničnú spoluprácu nielen v území Bílých-Bielych Karpát plne prevzal od roku 2000 Euroregión Biele-Biele Karpaty.**

Projekty – Krajina

- ☞ **Špecificky krajinárske projekty bielokarpatské pobočky STUŽ neriešili**
- ☞ **Všetky projekty riešiace rozvoj územia rešpektovali ochranu prírody a krajiny**
- ☞ **Prvé cezhraničné projekty so zameraním na životné prostredie realizoval Región Biele Karpaty:**
 - 1. Druhotné spracovanie dreveného odpadu (biomasy) v RBK - 2003**
 - 2. Environmentálna stratégia ER BBK - 2007**
 - 3. Vytváranie partnerstiev v oblasti využitia obnoviteľných zdrojov energie - 2008**
 - 4. Modelový vzdelávací environmentálny program pre ZŠ v Regióne Biele Karpaty - 2008**

Projekty – Ľudia

1. **Obnova vidieckych sídiel a krajiny v Bielych Karpatoch – spracovanie základného projektu**

Trvanie: **07- 09. 1994**, koordinátor: Ing. M. Fabian, spracovatelia: Ing. V. Nižňanský, D. Lišková

Zdroje: RZMOSP (19.000 Sk / 630,68 €)

- **iniciovanie a príprava vytvorenia Česko-Slovensko-Poľského euroregiónu na báze Združenia mimovládnych organizácií**

2. **Obnova vidieckych sídiel a krajiny v Bielych Karpatoch**

Trvanie: **02.1994 - 05.1995**, koordinátor D. Lišková

Zdroje: EPCE (4.200 USD – 134.532 Sk / 4.465,64 €)

- **Rozvoj slovensko-českej cezhraničnej spolupráce v území a spoločná realizácia 2. Bielokarpatskej konferencie v Strání.**

- **Príprava cezhraničného česko-slovensko-poľského euroregiónu.**

Projekty – Ľudia

3. **Obnova vidieckych sídiel a krajiny v Bielych Karpatoch**

Trvanie projektu: **02.1995 - 01.1996**, koordinátor D. Lišková, odborný garant
Ing. V.Nižňanský

Zdroje: NPOA (488.868 Sk / 16.227,44 €)

- **3. Bielokarpatská konferencia, cezhraničná a medzinárodná spolupráca.**

4. **TELEDOM - organizačný rozvoj MVO**

Trvanie projektu: **04. - 06.1998**, koordinátor Klaudia Medalová

Zdroje: FCS – Nadácia pre občiansku spoločnosť (43.115 Sk / 1.431,15 €)

- **Vzdelávací seminár *Prezentácia, vystupovanie na verejnosti, styk s médiami* v spolupráci s PDCS pre bielokarpatských lídrov.**

Projekty – Ľudia

5. Rozvoj cezhraničnej spolupráce v Bielych Karpatoch

Trvanie: **09.1996 - 09.1997**, koordinátor D. Lišková, Ing. R. Trávníček

Zdroje: EPCE (5.664 USD – 188.120 Sk / 6.244,44 €)

- **Zintenzívnenie spolupráce MVO a samospráv v slovensko-českom prihraničí, aplikácia skúseností zo slovenskej na moravskú stranu, propagácia územia ako jedného celku a nové spoločné logo Biele-Biele Karpaty, výtvarne spracovaným bielokarpatskou "dvornou" výtvarníčkou *Mgr. J. Masárovou*.**

6. Biele Karpaty - jeden prírodný celok, jeden spolupracujúci región

Cezhraničný rozvoj vidieckych sídiel a krajiny v Bielych Karpatoch

Trvanie projektu: **10.1998 - 10.2001** – koordinátor Dagmar Lišková

Zdroje: Nadácia Ekopolis (115.975 Sk / 3.849,66 €)

- **pokračovanie cezhraničnej spolupráce na úrovni MVO, samospráv a občanov, školenie južných lídrov – prenos skúseností zo severu Bielych Karpát.**

Projekty – Ľudia

7. Cezhraničná spolupráca BIELE KARPATY – JAVORNÍKY

Trvanie projektu: **23. 2. - 19. 5. 1999.** koordinátori projektu D. Lišková, P. Bronček.

Zdroje: Nadácia Ekopolis (Sk 14.796 + SAIA-SCTS 3.504, spolu 18.300 Sk / 607,44 €)

- **česko-slovenské stretnutie k spracovaniu cezhraničného projektu do programu Phare CBC, ktorý však bol pre slovensko-českú hranicu Európskou komisiou zrušený.**

8. Posilnenie líderských schopností žien z vidieckych komunít ČR a SR

- Fellowship Alumni Retreat

Trvanie projektu: **23. – 25. 04. 1999** Mikušovce, koordinátor RNDr. Katarína Rajcová

Zdroje: QLF – ACE (1.100 USD - 44.937 Sk / 1.491,63 €)

- **Vzdelávací seminár pre vidiecke líderky zo SR, ČR a USA.**

Projekty – Ľudia

9. Vidiecke líderky – od obhajovania miestnych záujmov k trvaloudržateľnej medzinárodnej spolupráci

Trvanie: **06.2001 - 06.2003**, koordinátor RNDr. K. Rajcová

Zdroje: German Marshall Faund (54.910 USD – 2.558.256 Sk / 84.918,54 €)

- **Dlhodobý projekt v spolupráci s QLF/The Atlantic Center for the Environment (USA), realizovaný od roku 2000, určený pre ženy z vidieckych komunít vybraných regiónov SR, ČR a Poľska.**

10. Učenie sa zo skúseností – najlepšie praktiky komunitného rozvoja na vidieku pohľadom žien - líderiek

Trvanie: **07.2004- 07.2005**, koordinátor RNDr. K. Rajcová

Zdroje: Socrates Grundtwig (6.000 EURO – 236.706 Sk / 7.857,20 €).

- **Cieľom projektu bolo umožniť vidieckym ženám multilaterálnu výmenu, aby spoznali najlepšie praktiky vidieckeho rozvoja v jednotlivých účastníckych krajinách SR, PR a GB.**

Projekty – Ľudia

- ☞ **Pokračovanie prostredníctvom členstva STUŽoBK v združení Región Biele Karpaty a ER BBK 4 projekty s príspevkom STUŽoBK z 1 a 2 % z daní v rokoch 2002-2007 v celkovej hodnote 60.212 Sk / 1.998,67 €.**
- ☞ **Posilnenie líderských schopností žien z prihraničných vidieckych komunít Euroregiónu Biele-Biele Karpaty (ER BBK)**

Program realizovaný združením Región Biele Karpaty Trenčín v spolupráci s partnermi: ZO ČSOP Kosenka Valašské Klobouky, Region Biele Karpaty Zlín, Združenie miest a obcí stredného Považia Trenčín finančne podporilo **Ministerstvo Výstavby a regionálneho rozvoja SR** do roku 2008 v rámci ďalších „babských“ i iných na vidiek zameraných projektov vo výške 766.441 Sk / 25.441,18 €.

+ **Ministerstvo financií SR** podporilo vzdelávací projekt pre vidieckych lídrov v roku 2005 v hodnote 200.000 Sk / 6.638,78 €.

Projekty – Hospodárenie

1. Alternatívne poľnohospodárstvo a vidiecka turistika

Trvanie projektu: **05.1995 - 02.1997**, koordinátor D. Lišková a Ing. arch. J. Hajduchová

Zdroje: REC Budapest (23.222 USD – 698.053 Sk / 23.171,11 €)

- **Analýza možností a návrh riešení alternatívneho poľnohospodárstva a cezhraničnej spolupráce vo vidieckej turistike v Bílých-Bielych Karpatoch modelové programy, vybudovanie infocentier v Červ. Kameni v St. Hrozenkove**

2. Landscape Stewardship Exchange Biele Karpaty

Trvanie projektu: **01.-10. 10. 1995**, koordinátori projektu D. Lišková, J. Hajduchová a Jessica Brown z QLF-ACE z USA

Zdroje: REC Szentendre (5.869 USD – 179.004 Sk / 5.941,84 €)

- **Formulovanie výhľadu budúcnosti hospodárenia v podhorskej chránenej krajine Biele a Bílé Karpaty – 10-dňový výmenný pobyt medzinárodnej skupiny 6 odborníkov z USA, Francúzska, Poľska, Čiech a Slovenska.**

Projekty – Hospodárenie

3. Rozvoj ekologického poľnohospodárstva v Čechách a na Slovensku na príklade BK

Trvanie projektu: **10.1998 – 08.2000**, leadpartner PRO-BIO Šumperk - Ing. Jiří Urban, koordinátor za STUŽoBK D. Lišková. Partneri: Ekotrend Myjava, Informační středisko pro rozvoj Moravských Kopic St. Hrozenkov, ZO ČSOP Kosenka Val. Klobouky

Zdroje: Phare Partnership Brusel (rozpočet odbočky 7.678 EURO - 331.311 Sk / 10.997,51 €, celkové náklady na projekt z EU 185.983 + vlastný vklad 64.000 EURO).

Úloha odbočky v projekte:

- v spolupráci s PDCS Bratislava organizovať školenia pre vidieckych lídrov Č-S prihraničnej oblasti na témy posilňovanie občianskej spoločnosti na vidieku;
- spracovať a vydať katalóg ekologických fariem a ubytovania na súkromí v Bílých-Bielych Karpatoch;
- založiť česko-slovenský spolok = realizované založením Euroregiónu Bílé-Biele Karpaty.

Projekty – Kultúrne a spoločenské aktivity

1. Identifikácia v priestore a čase

Trvanie projektu: 06. – 09. 1994, koordinátorky D. Lovíšková, riaditeľka Galérie M. A. Bazovského Trenčín, Jiří Hůla, Agentura Galerie H Kostelec nad Černými lesy, D. Lišková
Zdroje: sponzorsky (12.000 / 398,32 €), náklady na výstavu uhradila Galéria M. A. Bazovského

- **Výstava 14 slovenských a 12 českých výtvarníkov, hľadajúcich a stvárňujúcich súlad človeka prírodou.**

2. Pomocná ruka

Trvanie projektu: 11-12. 1997, koordinátori R. Medal, D. Lišková, J. Hajduchová
Zdroje: Trenčianske neformálne združenie (8.372 Sk / 277,90 €)

- **Neformálne spoločenské stretnutie darcov, brigádnikov a záplavami postihnutých z Uherského Hradišťa.**

O cezhraničnej spolupráci v Bílých-Bielych Karpatoch

Tradičnou súčasťou pracovného i spoločenského cezhraničného stretávania sa stali regionálnymi STUŽkami a s partnermi organizované

Bielokarpatské medzinárodné konferencie

6 konferencií v rokoch 1993 – 1999 striedavo organizovaných na slovenskej a českej strane Bílých-Bielych Karpát

3 v rokoch 2002, 2005, 2007 na slovenskej strane

I. – III. konferencia Euroregiónu Bílé-Biele Karpaty

v roku 2009 opäť na českej strane v poradí

10. Bielokarpatská medzinárodná konferencia

O cezhraničnej spolupráci v Bílých-Bielych Karpatoch

Dôležitou súčasťou konferencií je aj spoločenský život v podobe neformálnej komunikácie účastníkov pri tradičnom košte moravskej a slovenskej slivovice či bielokarpatskej uzdravice a dobrej muzike.

Tradícia koštu moravských a slovenských „starostovských bielokarpatských uzdravíc začala na 2. Bielokarpatskej konferencii v Strání v roku 1994 si získala obľúbenosť i vážnosť oceňovaním prvých troch najlepších diplomami a neskôr i sklárskymi artefaktmi.

Protipólom konferencií sa stali cezhraničné Silvestrovské pochody od roku 1992/1993 hraničným hrebeňom Bielych-Bílých Karpát spolu s poludňajším stretnutím na Javorine vždy 31.12.

Do roku 2003 organizovaných oboma STUŽkami a Regionem Bílé Karpaty, od roku 2004 Přípravným výborom Slávností bratstva Čechov a Slovákov.

O cezhraničnej spolupráci v Bílých-Bielych Karpatoch

Pokračovanie prostredníctvom:

Euroregiónu Bílé-Biele Karpaty

a projektov národných združení

Regiónu Biele Karpaty a Regionu Bílé Karpaty

v 5 nosných programoch:

- 1. Servisná činnosť - rozvoj cezhraničnej spolupráce, riešenie aktuálnych problémov, spolupráca s ERZ SR, Slovensko-českou medzivládnu komisiou, relevantnými ministerstvami, kvalitná implementácia OP SR-ČR a manažovanie Fondu mikroprojektov**
- 2. Cezhraničné produkty a rozvoj infraštruktúry cestovného ruchu v území ER BBK**
- 3. Rozvoj vidieckych oblastí ER BBK**
- 4. VITRUM PRO FUTURUM, ER BBK – euroregión skla**
- 5. Realizácia Návrhu priorít environmentálnej stratégie ER BBK na roky 2007 - 2013**

Podrobnejšie na www.erbbk.sk

O cezhraničnej spolupráci v Bílých-Bielych Karpatoch

Budúcnosť:

- ☞ **Tvoríme my, tu a teraz v regiónoch – spoločným plánovaním a projektami**
- ☞ **Vďaka Zákonu o podpore regionálneho rozvoja č. 539 Zb.z. zo 4. 11. 2008 – financovaním cezhraničných projektov**
- ☞ **Dlhodobou podporou Európskej územnej spolupráce Európskym spoločenstvom v 7-ročných plánovacích obdobiach do a po roku 2013**

O cezhraničnej spolupráci v Bílých-Bielych Karpatoch

**Ďakujem za Vašu pozornosť
a rada odpoviem na vaše prípadné otázky**